

Hizmet İhracatçılar Birliği (HİB) Sektör Stratejileri

Diğer İş Hizmetleri - Danışmanlık Sektör Stratejisi Özet Rapor

---

Kuruluşa Özel Gizli Belge

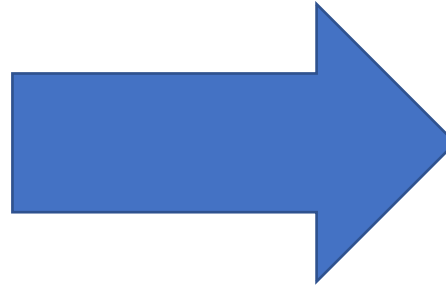
Bu sunum Hizmet İhracatçılar Birliği (HİB) ve Diğer İş Hizmetleri Sektörü alt sektör üyelerinin dahili kullanımını için hazırlanmıştır. Raporun veya rapor içerisinde yer alan herhangi bir analiz ya da sayfanın üçüncü taraflar ve / veya kamuoyu ile kısmi veya tam olarak paylaşılması ve ifşa edilmesi için HİB ve MK Novo'nun yazılı onayı gereklidir.

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

Diğer İş Hizmetleri altında Finansal Hizmetler, Sigorta Hizmetleri, Ar-Ge Hizmetleri vb. büyüme potansiyeli yüksek farklı sektörler olmakla birlikte; bu çalışma kapsamında **Danışmanlık Hizmetleri ve Bakım Onarım Hizmetleri** detaylı olarak incelenmiştir.

Diğer İş Hizmetleri Genel Kapsamı

- Başkasına Ait Fiziksel Girdiler İçin İmalat Hizmetleri
- Bakım ve Onarım Hizmetleri
- Sigorta Hizmetleri
- Finansal Hizmetler
- Resmi Hizmetler
- Danışmanlık Hizmetleri
- AR-GE Hizmetleri
- Atık Yönetimi Hizmetleri
- Diğer

Çalışmada Odaklanılacak Başlıklar

- Bakım ve Onarım Hizmetleri
- Danışmanlık Hizmetleri

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

Profesyonel Hizmetler tanımlaması altında yer alan danışmanlık sektörü kendi içerisinde birçok farklı uzmanlık alanına kırılmaktadır. Bunlar içerisinde en ön plana çıkan Yönetim Danışmanlığı alanıdır.

Profesyonel Hizmetler

Global Pazar Büyüklüğü
6 Trilyon \$

Mühendislik

Mimarlık

Bilimsel
Araştırma

Muhasebe

Noter

Diğer

Danışmanlık

Global Pazar Büyüklüğü
2-3 Trilyon \$

Halkla
İlişkiler

Reklam

Pazar
Araştırma

Vergi D.

Marka Tescil
Patent D.

Hukuki D.

Yönetim D.

Mevzuat ve
Teşvik D.

Yönetim Danışmanlığı

Global Pazar Büyüklüğü
300 Milyar \$

Strateji

Organizasyonel
Yapılanma

Süreç
Geliştirme

Tedarik Zinciri

Operasyonlar

İnsan
Kaynakları

Kurumsal Risk
Hizmetleri

Kurumsal
Finansman

Birleşme ve
Satınalmalar

Değerleme

Bilişim Altyapı

Kurumsal
Çözümler

Dijitalleşme

Finansal

Sürdürülebilirlik

Sektörün Tanımı ve Değer Zinciri

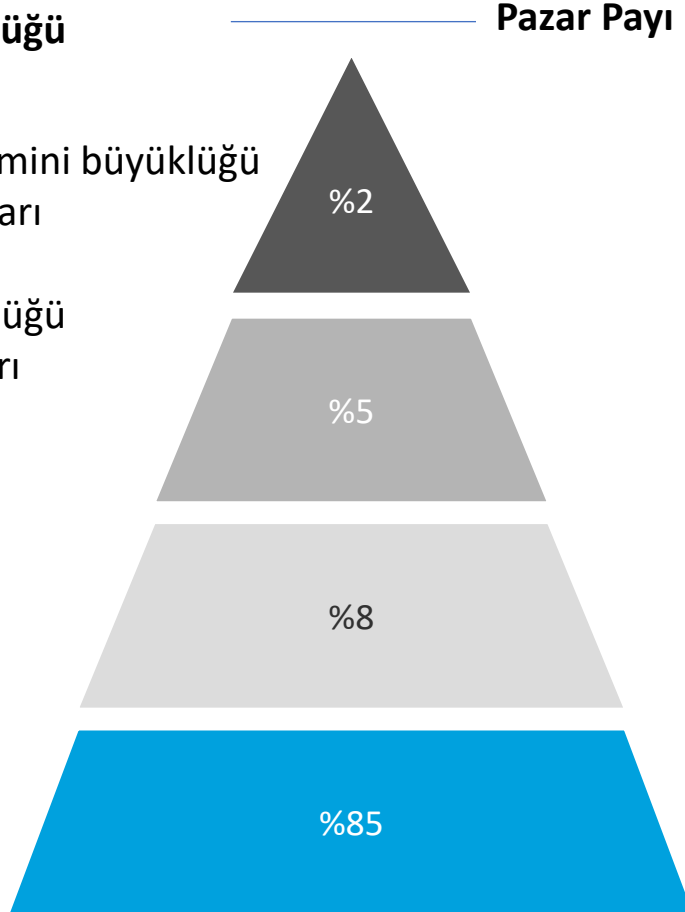
Yönetim Danışmanlığı sektörü globalde büyük oyuncular olmasına rağmen çok parçalı ve fragmente bir sektördür.

Yönetim Danışmanlığı

Global Pazar Büyüklüğü
300 Milyar \$

EMEA Bölgesinin tahmini büyüklüğü
~100 Milyar ABD Doları

Avrupa pazarı büyüklüğü
~95 Milyar ABD Doları

Büyük Ölçekli/
Global Firmalar

Orta Ölçekli/Butik
Firmalar

Küçük Ölçekli Yerel
Firmalar

1-2 Kişilik Firmalar /
Freelancer

Hizmet Alanları

Strateji

Organizasyonel
Yapılanma

İnsan
Kaynakları

Kurumsal Risk
Hizmetleri

Bilişim Altyapı

Kurumsal
Çözümler

Süreç
Geliştirme

Tedarik Zinciri

Kurumsal
Finansman

Birleşme ve
Satınalmalar

Dijitalleşme

Finansal D.

Operasyonlar

Değerleme

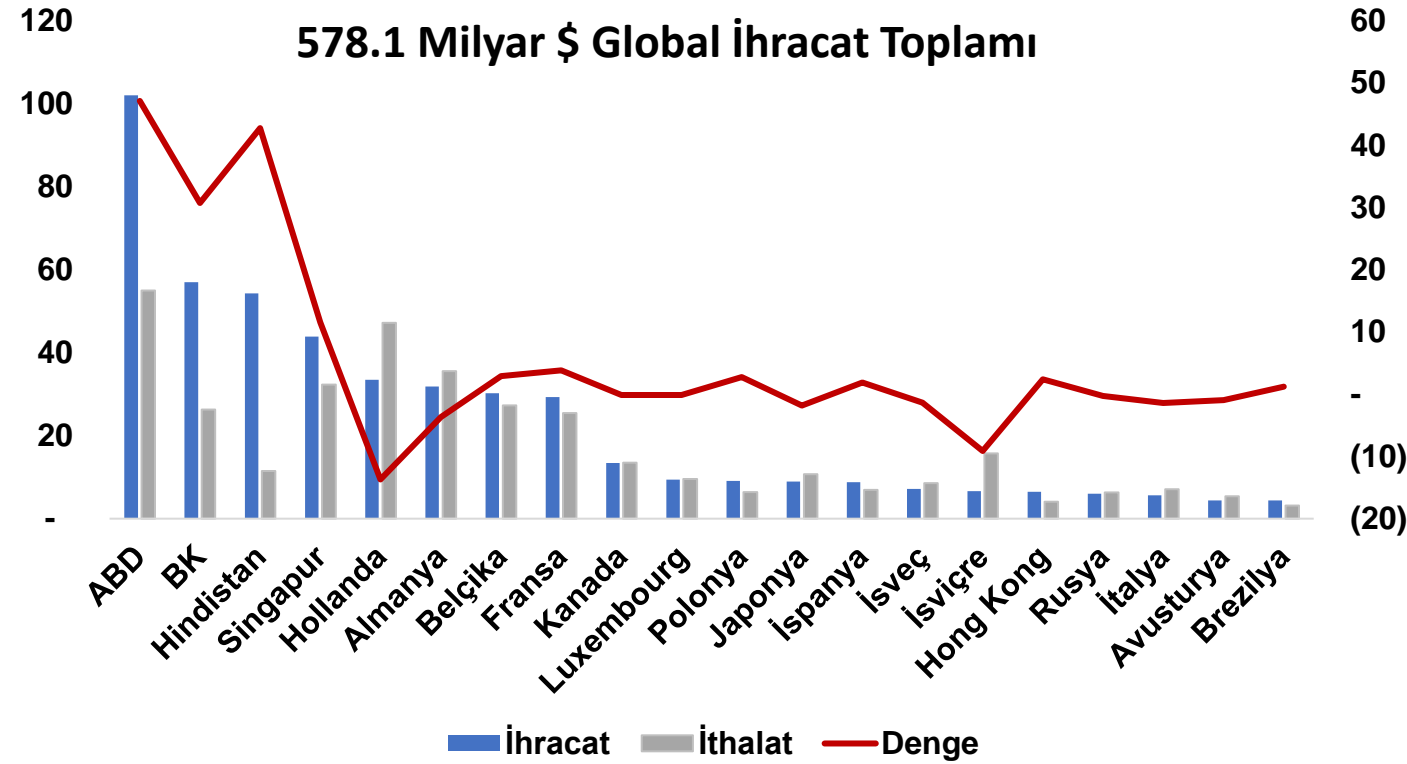
Sürdürülebilirlik

Diğer

Küresel Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Sektörde en büyük ülke ABD ve arkasında Birleşik Krallıktır.

Dış Ticaret Hacimlerine Göre İlk 20 Ülke
2019 (Milyar ABD Doları)

ABD, Birleşik Krallık, Almanya, Avustralya, Fransa, Çin ve Kanada gibi ülkelerde danışmanlık sektörü son derece yaygın ve şirketlerin danışmanlara başvurma oranı çok yüksektir.

Sektördeki en büyük firmaların önemli bir kısmı ABD menşelidir

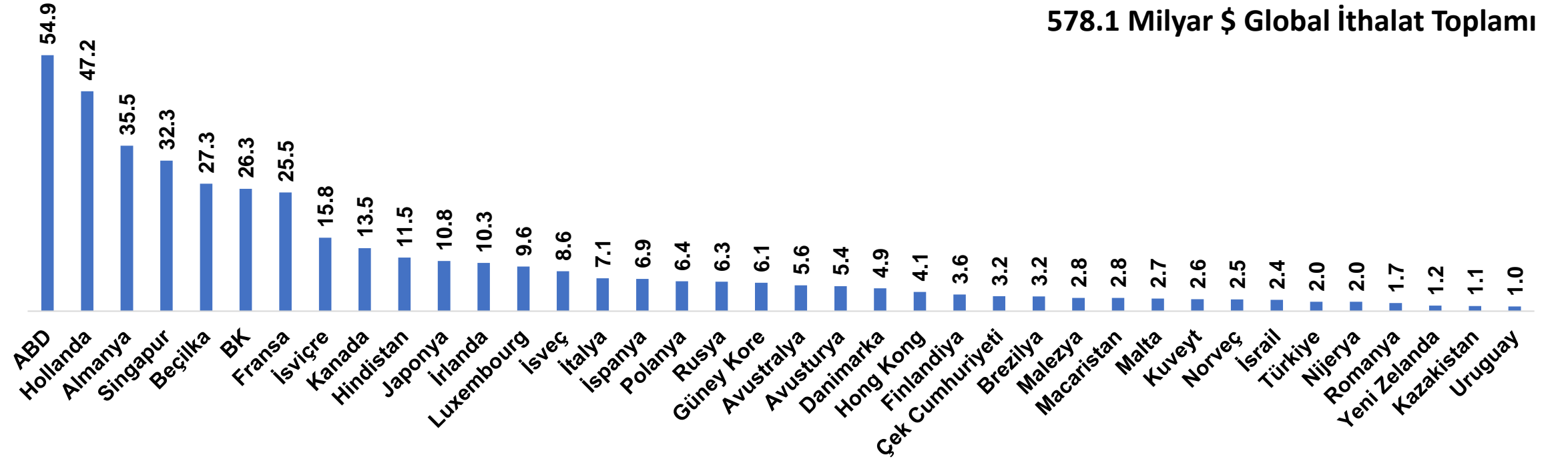
*Dış ticaret hacimleri aşağıdaki hizmetleri içermektedir: Yasal Hizmetler, Muhasebe, Denetim ve Vergi Danışmanlığı, İş ve Yönetim Danışmanlığı, Halkla İlişkiler Danışmanlığı, Fuar, Sergi Hizmetleri Danışmanlığı, Reklam Hizmetleri Danışmanlığı, Pazar araştırma danışmanlığı

Küresel Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Sektörün en çok ithalat yapan ülkelere bakıldığında ihracatta olduğu gibi ABD yine 1.sırada gelmektedir. Hollanda, Almanya ve Singapur onu takip eden ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'nin yakın coğrafyasında bulunan Kuveyt, Nijerya, Kazakistan gibi ülkeler de potansiyel teşkil etmektedir.

1 Milyar ABD Doları Üzeri İthalatı Olan Ülkeler

2019 (Milyar ABD Doları)

*Dış ticaret hacimleri aşağıdaki hizmetleri içermektedir: Yasal Hizmetler, Muhasebe, Denetim ve Vergi Danışmanlığı, İş ve Yönetim Danışmanlığı, Halkla İlişkiler Danışmanlığı, Fuar, Sergi Hizmetleri Danışmanlığı, Reklam Hizmetleri Danışmanlığı, Pazar araştırma danışmanlığı

Yerel Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Ülkemizde Danışmanlık sektörünün geçmişi, gelişmiş ülkelere göre oldukça yenidir.

**Türkiye’de
Danışmanlık sektör büyüklüğü
3 Milyar ABD Doları**

**Yönetim Danışmanlığı sektör büyüklüğü
650 Milyon ABD Doları**

**Yönetim Danışmanlığı İstihdam durumu:
6500’ü şirket
2200’ü serbest çalışan olmak üzere 8700 girişim
30.000’e yakın istihdam (2018)**

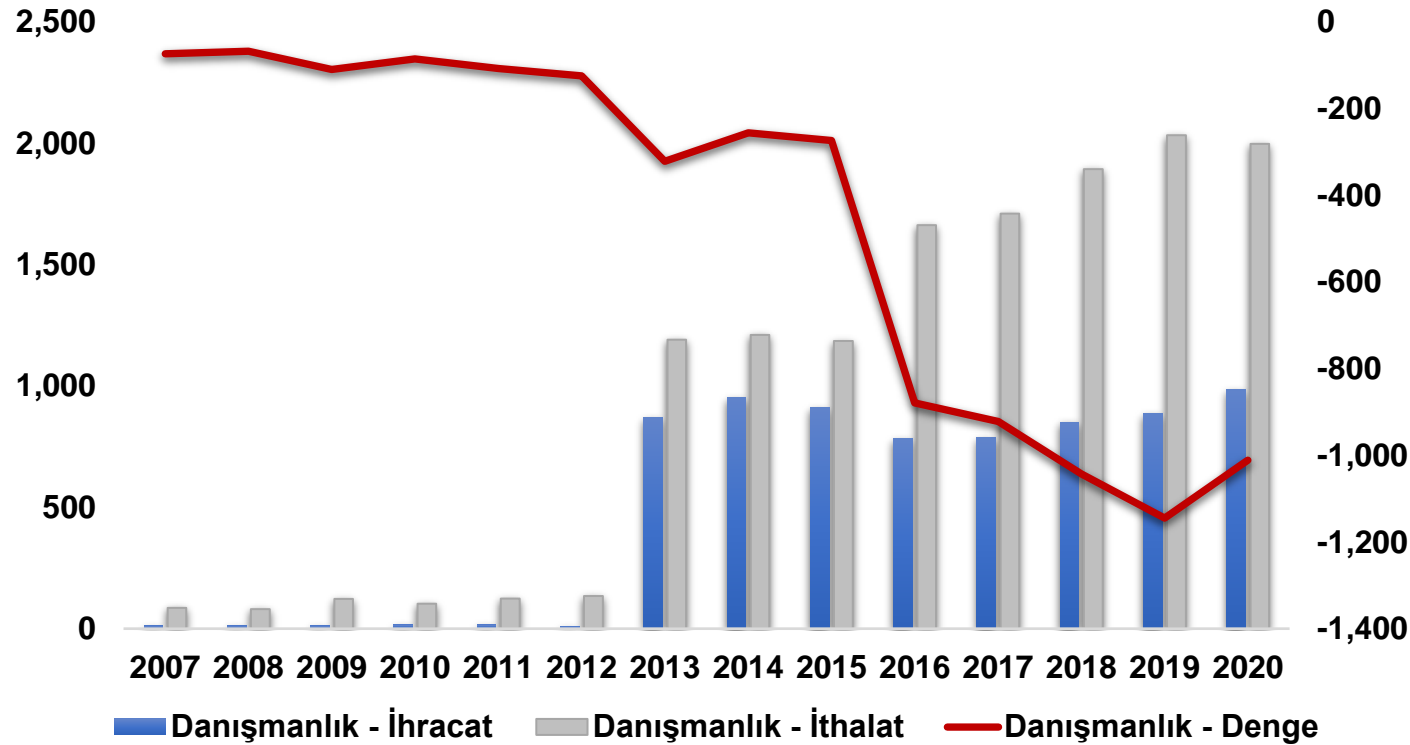
- Türkiye’de belirli bir ölçüye ulaşan kurumlar daha çok global alanda faaliyet gösteren şirketlerin Türkiye ofisleridir. Bunlar haricinde belirli bir büyüklüğü yakalamış yerel oyuncular da olmakla beraber büyüklükleri ve uluslararası pazarlardaki faaliyetleri sınırlıdır.
- Pazar yapısı faaliyet gösteren firma sayısı itibarıyla çok fragmente ve pazarda bireysel ve küçük ofisler halinde hizmet veren danışman sayısı fazladır.

Sektör Büyüklüğü ve Gelişimi

Türkiye danışmanlık sektörünün istatistiklerinde 2013'ten itibaren bir artış dikkati çekmektedir. 2016 yılı sonrasında cari açık artmaya devam etmiştir.

Türkiye'nin Danışmanlık Dış Ticareti (2007-2020)

Milyon ABD Doları

- 2007 yılında 12 Milyon ABD Doları ile başlayan Danışmanlık İhracatımız 2020 yılında tarihi zirvesini görüp 986 Milyon ABD Doları olmuştur. Bu 13 yıl boyunca %40 YBBO yakalanmıştır.
- İhracatta rekor seviyeye ulaştığımız 2020 yılında ithalat rakamımız da 2 Milyar ABD Doları seviyelerinde gerçekleşerek en yüksek ithalatın hacminin olduğu 2019 yılından sonra 2. olmuştur.
- Danışmanlık sektöründeki cari açık ise son üç yıldır 1 Milyar ABD Dolarının üzerinden gerçekleşmektedir.

*Dış ticaret hacimleri aşağıdaki hizmetleri içermektedir::Yasal Hizmetler, Muhasebe, Denetim ve Vergi Danışmanlığı, İş ve Yönetim Danışmanlığı, Halkla İlişkiler Danışmanlığı, Fuar, Sergi Hizmetleri Danışmanlığı, Reklam Hizmetleri Danışmanlığı, Pazar araştırma danışmanlığı

Kritik Başarı Faktörleri

Danışmanlık sektörü ihracatının geliştirilmesi için aşağıdaki konular öne çıkmaktadır:

Ölçek ve Markalaşma

- Sektöre yönelik ölçek ekonomisi ve ideal büyüklüğe sahip yapıların oluşması
- Kümelenme, işbirliği ve ekosistem yaklaşımına geçiş ihtiyacı
- Güven ve itibara dayalı sektörde marka yaratma faaliyetlerinin yürütülmesi

Mesleki Uzmanlaşma

- Yönetim danışmanlarının genel olarak çalışmalarının yanında bir alanda uzmanlaşması
- Niş segmentlerde ve “tailor-made” çözüm üreten firmaların sayısının artması
- Yetkin danışmanların yurtdışına göçünün önüne geçilmesi

Vergi İndirimleri ve Teşvikler

- Çalışan maliyetlerindeki vergi yükünün hafifletilmesi
- Sektöre yönelik Ticaret Bakanlığı'nın verdiği teşviklere ek olarak istihdam ve yurt dışı yapılanma için teşvik mekanizmalarının oluşturulması

Ülke Geneline Yayılım

- Anadolu'daki danışmanlık şirketlerinin gelişimin desteklenmesi
- Bölgedeki girişimlerin bu firmalardan danışmanlık alması için teşviklerin verilmesi
- Yönetim danışmanlığı hizmetlerinin yararlarına ilişkin bilginin kamu ve özel sektör yöneticilerine ve yarının yöneticileri olacak öğrencilere yaygınlaştırılması

Korumacı Politikalar

- Özellikle kamu ihaleleri başta olmak üzere yerli firmalardan hizmet alma zorunluluğu ve/veya koşulunun getirilmesi
- Yerli firmalardan alınacak hizmetlerde vergi, teşvik vb. indirimlerin uygulanması

Pazarlama ve Marka Yatırımları

- Uluslararası tanıtım, pazarlama ve dijital iletişim faaliyetlerinin desteklenmesi
- Türk yönetim danışmanlığı firmalarının yurt dışında proje alabilmeleri ve ofis açabilmeleri için devlet destekleri

Sektörün Gelişim Alanları

Danışmanlık sektörü ihracatının artırılması için sektöre ve hizmet alıcılara yönelik teşviklerle yerli firmaların ölçek ekonomisi yakalamalarının sağlanması, yetkin insan kaynağını yurt içinde tutabilmek için uluslararası pazarlarda hizmet verilmesi ve rekabetçi çalışan paketlerinin oluşturulması, yurt dışında proje alabilmeleri için hedef pazarlarda ofis/istihdam desteklerinin verilmesi öne çıkan gelişim alanları arasındadır.

- Mevcut danışmanlık havuzu
- Küresel danışmanlık şirketlerinin operasyonlarını ülkemize kaydırması ve Avrupa operasyonlarında ülkemizin yönetim danışmanı kaynaklarını kullanması
- Bölge Kalkınma Ajansları, KOSGEB, EBRD gibi kurumların sağladığı fonlar

- İyi eğitilmiş gençlerimizin danışmanlık sektörünü kariyer hedefi olarak seçme isteklilikleri,
- Genç, emekli, uzman ve yöneticilerimizin dönüştürülebilir potansiyelleri
- Avrupalı yönetim danışmanlarının yüksek saat ücretleri talep etmesi,
- Komşu ülkelerle dil ve kültürel değerler temelindeki ortak yönlerimiz sayesinde yakın coğrafyamızda tercih sebebi olmamız
- Dijitalleşmeyle birlikte IT Danışmanlığına artan talebin sektördeki büyümeyi hızlandırması

- Yerli firmalar tarafından ölçek ekonomisinin yakalanamaması
- Yüksek yetkinlikteki çalışanların yurtdışına beyin göçü ve bunun artış eğiliminde olması
- Danışmanlık hizmetlerinin faydaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan işletmelerin çokluğu
- Sektörde uzun süre faaliyet gösteren firmaların azlığı
- Sektörde uzun mesai saatleri ve özlük haklarının yetersizliği
- Sektöre ve hizmet alıcılara yönelik teşviklere ihtiyaç
- Anadolu'da yerleşik danışmanlık firmalarının ulusal/uluslararası pazarlara erişim zorluğu

- Sektörde yabancı menşeli firmaların baskın olması
- Bölgesel ve ülkeler arası politik ve iktisadi istikrarsızlık
- Yurtdışı iş fırsatlarının ve uzaktan çalışmanın getirdiği kolaylıklar nedeniyle Türkiye beyin havuzunun global yetenek avcıları için hedef haline gelmesi

Diğer İş Hizmetleri Danışmanlık

KONUMLANDIRMA

Danışmanlık Bölgenin Danışmanlık Hizmet Merkezi

HEDEFLER

- 2025 yılına kadar Danışmanlık hizmetlerinde yaklaşık 1 Milyar ABD Doları olan cari açığı %50 azaltmak
- Bulduğumuz EMEA bölgesinde Pazar payımızı %1'in üzerine çıkarmak
- Bölgesel danışmanlık şirketlerine sahip olmak
- Ölçek ekonomisinin yakalanması için işbirliklerini artırmak

ODAK
ALANI

Hedef Ülkeler

- **Hedef Pazarlar:** S.Arabistan, BAE, Katar, Kuveyt, Karadağ, Azerbaycan, Gürcistan, Özbekistan, Türkmenistan, Kazakistan, Rusya, Nijerya, Fas, Irak

İşbirliği Yapılacak Sektörler

- KAMU, Yerel Yönetimler ve tüm özel sektör

Hedef Kurumlar

- Hedef ülkelerdeki kamu kurumları, KOBİ'ler, Büyük Özel Sektör Şirketleri, Ticaret Örgütleri, Sivil Toplum Kuruluşları

STRATEJİK
AKSIYONLAR

- Sektöre yönelik farkındalığın artırılması
- Korumacı politikaların geliştirilmesi
- Sektörün desteklenmesi ve teşvik edilmesi
- Pazarlama, İş Geliştirme ve İşbirlikleri
- Mesleki uzmanlaşma

Bu sunum Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) ve Diğer İş Hizmetleri alt sektör üyelerinin dahili kullanımı için hazırlanmıştır. Raporun veya rapor içerisinde yer alan herhangi bir analiz ya da sayfanın üçüncü taraflar ve / veya kamuoyu ile kısmi veya tam olarak paylaşılması ve ifşa edilmesi için HİB ve MK Novo'nun yazılı onayı gereklidir.

 Eclipse Maslak

**Sanatkarlar Sokak No:5 Kat:5 Sarıyer
34485 Maslak / İstanbul**

 +90 212 965 05 65

 +90 212 286 22 91

 www.mknovo.com.tr